

Dịch vụ đêm phục vụ khách du lịch: Vấn đề đặt ra từ kết quả đánh giá tác động tại Việt Nam

TRẦN PHƯƠNG MAI*

Tóm tắt: Dịch vụ đêm phục vụ khách du lịch là một phần không thể tách rời trong nền kinh tế ban đêm. Nó đem lại những nguồn lợi rất lớn cho nhiều quốc gia trên thế giới. Tại Việt Nam, hoạt động kinh tế này đang diễn ra mạnh mẽ trong những năm gần đây, và cũng đang dần được định hình phát triển. Tuy nhiên, những tác động của dịch vụ đêm phục vụ khách du lịch nói riêng và hoạt động kinh tế ban đêm nói chung cũng chưa thật sự được đánh giá một cách khách quan. Bài viết phân tích đặc trưng của dịch vụ đêm phục vụ khách du lịch, đồng thời phân tích tác động của dịch vụ đêm phục vụ khách du lịch và đánh giá những tác động của các hoạt động này tại Việt Nam, từ đó, chỉ ra những vấn đề cần quan tâm và đề xuất một vài kiến nghị liên quan.

Từ khóa: Dịch vụ đêm, kinh tế đêm, phát triển du lịch Việt Nam.

Mở đầu

Năm 2020 Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1129/QĐ-Ttg về việc phê duyệt Đề án “Phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam”, trong đó, mục tiêu của Đề án là “khai thác tiềm năng phát triển kinh tế ban đêm nhằm tận dụng tối đa cơ hội phát triển kinh tế mới, nâng cao thu nhập và đời sống của người dân, đồng thời hạn chế những rủi ro, tác động tiêu cực đối với công tác đảm bảo an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội”. Việc ban hành Quyết định này có ý nghĩa quan trọng, thể hiện được quyết tâm của Nhà nước trong việc đưa kinh tế đêm mà một phần không nhỏ trong đó là lĩnh vực dịch vụ đêm (DVK) phục vụ khách du lịch vào khuôn khổ, quản lý nhằm hạn chế tối đa những tác động tiêu cực, đồng thời xây dựng điều kiện thuận lợi và vững chắc cho sự phát triển của lĩnh vực này, góp phần vào sự tăng trưởng của nền kinh tế quốc dân nói chung và ngành du lịch nói riêng.

* Viện Nghiên cứu Phát triển Du lịch

1. Khái niệm, tính chất, cấu trúc của dịch vụ đêm phục vụ khách du lịch

1.1. Khái niệm

Khái niệm dịch vụ đêm còn tương đối mới tại Việt Nam trong những năm gần đây, nhưng trên thế giới những khái niệm liên quan đã xuất hiện từ những năm 1970, có thể kể đến như kinh tế đêm (evening economy, night economy hay night-time economy), cuộc sống đêm (nightlife) hay du lịch đêm (night tourism). Thực tế qua quá trình nghiên cứu các tài liệu nước ngoài, thuật ngữ “dịch vụ đêm” dịch sang tiếng Anh là “evening service” hay “night service” không được sử dụng rộng rãi và ý nghĩa của nó cũng tương đối hẹp. Ví như thuật ngữ “evening service” thường được gắn với các hoạt động tôn giáo, tiêu biểu như hoạt động lễ tại nhà thờ của những người theo đạo vào chủ nhật hàng tuần. Thuật ngữ “night service” được hiểu là những dịch vụ diễn ra vào ban đêm như hoạt động giao thông vận chuyển hành khách về đêm, trả lời tư vấn qua điện thoại, hoạt động cầu nguyện liên quan đến tôn giáo... Trong